

Raikküla

Valla Leht

Nr 65

November 2007

Valla vanim inimene elab Purku külas

Arseeni Saare sai 17. oktoobril 99-aastaseks. Järvakandi lasteaed-alkkooli perel oli au olla sellel peol külaliseks. Arvan, et nii suure numbriga sünnipäevale satume kord elus. Oleme uhked, et Arseeni kinkis meile selle võimaluse.

Peoperemees on täie tervise juures, arutleb maailmaasjade üle ja ja viskab muhedat nalja. Ise arvab ta, et inimene kujundab oma elu ikka ise. Ei ole Arseeni kunagi olnud napsu- ja suitsumees.

Rasket tööd on tulnud aga teha kogu aeg, kuid ka seda tuleb teha arukalt, jõudumööda, pole vaja üle pingutada. Kui tervisehädad on kimbutanud, siis on abi otsitud loodusest.

Peolaud oli lookas heast-paremast, kuid Arseeni ise maitses toitu ainult natuke ja muheles. Tema arvates tuleks kõike süüa värskest, nii metsast kui põllult korjatut, samuti oma aiast saadut. Ei ole vaja poest neid keerulisi ja värvilisi vidinaid tuua.

„Kõiki asju tuleb süüa eraldi, natuke ne ja vett peale juua ja ikka ainult siis, kui kõht on tühi,“ ütles mees. Kas meie teeme nii? Arseeni toimib nii ja on jõudnud aastate poolest väga kaugele.

Külarahvas kutsub teda austavalt Seenuks. Tema ergas meel ja elutahe on teda toonud kõigile suurematele üritustele. Läksin sügisel Velise laadale ja keda ma näen – Seenu seal, kodukandi meestega

Raikküla valla vanim elanik Arseeni Saare on 99-aastane.

juttu puhumas. Kuumadel suvepäevadel kohtame aga teda Valgerannas meremõnused nautimas. Kevadel püüab Seenu kinni esimesed soojendavad päikesekiired, istudes toolil kasvuhoone ukse ees. See on ta lemmikpaik, kus vana mees mõtleb omi mõtteid ja röömustab päikesepaituse üle. Ta püüab viibida värskes õhus nii palju kui võimalik.

Praeguse hariduselu kohta on elu näinud mehel oma arvamus. Kui muidu ikka liigume edasi, siis selles vallas on

tagurpidikäik sees. Vanasti õppisid ka lapsed ühes klassitoas koos, kuid siis olid nõudmised väikesed. Tuli õppida lugema ja kirjutama, edasised eluks vajalikud oskused pidid saama kaasa vanematelt või omandama neid tööd tehes ise. Nüüd on aga nõudmised õpilastele hoopis teisest puust. Nõnda arutleb 99 aastane mees.

Jõudu ja tervist Sulle, Seenu!

Õpetaja Ester Luik

Tänavused eelarvemuudatused

8. novembril toimunud istungil kinnitas volikogu 2007. aasta eelarve muudatused, millega tänavused tulud ja kulud suurenevad 1 573 010 krooni võrra.

Üksikisiku tulumaksu on 2007. aasta 9 kuuga laekunud enam 752 000 krooni (8% ülelaekumist). Tulumaksu enamlaekumise prognoosiks aasta lõpuni on 830 000 krooni.

Sihtotstarbelisi laekumisi investeringuteks ja tegevuskuludeks lisandub 616 000 krooni, mille hulgas on 450 000

krooni hasartmängumaksust Raikküla noortetoea ehituseks.

Suuremad muudatused kulude poolel on Raikküla noortetoea ehituse kulude suurendamine 1 miljoni krooni ulatuses, koolide automaatse tuletõrje valvesüsteemi paigaldamiseks eraldati kolme kooli kohta kokku 80 000 krooni lisaraha (kogumaksumus 260 000 krooni), Kabala lasteaed-põhikooli renoveerimise projektide koostamiseks 245 000 krooni (eeltaotluse esitamiseks KOIT- kavas-

se). Valla teede remondikulu suurendati 316 000 krooni.

Volikogu kinnitas Raikküla valla 2007. a eelarve tulud summas 23 107 140 krooni, külas summas 24 580 040 ja fiinantseerimistehingud summas 1 472 900 krooni.

Volikogu nõustus taotlusega alandada Tamme külas Sireli majas korter nr 10 hinda ja müüa see otsustuskorras. Kahetoalise korteri alghind on 120 000 krooni. Üldpind on 49,4 m².

Lipupäev on Raikküla vallas tänupäev

19. oktoobril toimus 11. korda Raikküla valla lipupäev. Raikküla kultuurikeskuse kutsututele pidas kõne vallavanem Jaan Truuts. Ta märkis, et lipp on ammustest aegadest kogukonna kõige püham sümbol. Sellest lähtuvalt on vallavalitsus sidunud lipupäevaga mõned vallale olulised sündmused. Lipupäeva tähistamine lubab rääkida nii valla uutest ilmakodanikest, kelle sünd on registreeritud viimase aasta jooksul, kaunite kodude omanikest ja veel ilusast ja heast, mida korda saadud.

Nende teemadega haakub turvalisus, millest räägitakse üha enam. Rapla maa vanem Tõnis Blank on pakkunud seda ka kaubamärgiks, mille tulemusena suureneks elanike arv, et inimesed tahaksid siin elada, siia jääda, siia tulla.

Turvalisuse programmides tahame, et ükski laps ei saaks vigastuse tõttu surma, et meie inimesed ei hukkuks autoavariides ja tuleõnnetustes, et noored ei tarbiks narkootikume ja alkoholi tarbimine väheneks kogu elanikkonna hulgas. Inimene peab tundma, et temast hoolitakse.

Meie riigis on olemas lastekaitseasendus, kus sätestatakse iga lapse õigus elule, tervisele, arengule, tööle ja heaolule. Sünnihetkest alates on igal lapsel õigus oma nimele, rahvusele ja rahvuskultuurilisele haridusele. Lapsel on mõtte-, südame- ja sõnavabadus jne.

„Kallid vanemad, teie kätes on suur varandus, kelle heale käekäigule tulevikus mõtlete täna, sest teie laps on täisväärtuslik ühiskonnaliige. Teie olete need, kes tagavad eestlaste bioloogilise järjepidevuse, sest kultuuri, milles me elame, on võimalik edasi kanda vaid juurdekasvava rahva kaudu,“ märkis Truuts.

Ta kiitis ka suviste ringreiside ajal valla külades nähtud kauneid maa-tüüpi kodusid: „Oma kodu loob igaüks ise, seda ehitades või valmis mõeldes, sisustades ja kaunistades. Kodus avaldub inimese individuaalsus, seal materialiseeruvad tema ideaalid ja püüdlused. Kodu on inimese looming ja paratamatult ka visiitkaart. Iga kodu omandab oma näo, ta on mõnevõrra „näituseks“, mille abil inimene end teistele esitleb.“

Vallavalitsus võttis selle aasta esitluse vastu ja sai taas meeldiva vaatepildi osaliseks.

Lipupäeval peetakse meeles aasta jooksul Raikküla vallas sündinud lapsi, tunnustatakse kaunite kodude omanikke ja teisi tublisid tegijaid.

Vallavanem avaldas lipupäeval tänu * Raikküla valla tublidele haridustöötajatele, kelle hoolde noored vanemad oma lapsed peagi usaldavad. Tänu koolijuhitule Milvi Lõhmusele, Maire Rohtile ja Piret Urtsonile.

* Südamenädala korraldamisel maakonnas silma paistnud Ene Kangurile ja Tarmo Rahuojale, kes suutsid edukalt korraldada üritusi valla kolmes piirkonnas.

* Tublile põllumajandusfirma juhile ja heale koostööpartnerile Tõnu Rahulale.

* Vallapoolne tunnustus kuulub Eino Kosele, kes koos oma tublide töömeestega rekonstrueeris Rapla Kultuurikeskuse.

* Kevadel tähistas Kabala segakoor 15. tegevusaastat. Aitäh segakoori juhile Marike Uusjärvele, kelle juhtimisel on koor esinenud üldlaulupidudel, maakonna laulupäevadel ja andnud arvukalt kontserte.

* Meil on töökas mööblitööstuskollektiiv Katrin Klaebo juhtimisel, kes on teeninud palju tähelepanu ja tunnustust.

„Suur tänu ka kõikidele teistele hoolivatele tegijatele! Teie ideed ja nõuded on väärtuslikud. See on teie maailmapildi mõõdupuu, mis on kõige ülejäänud hindamiseks elus. Olete eeskujuks, aidates mõtestada elu!“ lõpetas vallavanem.

1. oktoobrist 2006 kuni 1. oktoobrini 2007 sündinud lapsed Raikküla vallas

1. Tarmo Kivilo	14.02.2007	Purku
2. Dominick Simon	09.03.2007	Tamme
3. Markus Grichin	14.03.2007	Lõpemetsa
4. Lisette Toomla	15.03.2007	Tamme
5. Rain Vilistus	15.03.2007	Lipametsa
6. Patrick Kannisto	31.03.2007	Vahakõnnu
7. Indrek Männamaa	07.05.2007	Purku
8. Kristjan Laidoner	22.05.2007	Lipa
9. Markus Sillavere	10.06.2007	Keo
10. Oskar Laane	24.07.2007	Purku
11. Lauri Tševka	13.08.2007	Raikküla
12. Maribel Pregel	22.08.2007	Purku

Vastuvõtule kututud kaunite kodude omanikud

1. Elli ja Ivar Reiman – Nõmme talu Raela külas
2. Aime ja Otto Mulin – Viina talu Jalase külas
3. Ilme Toome – Sepa talu Jalase külas
4. Hillar ja Marje Eendla – Muusaka talu Koikse külas

Jääkaru nahk tõi metsade taga paikneva Eesti Parkali avalikkuse ette

Kõrvetaguse külas metsade taga ja põldude vahel paiknev osaiühing Eesti Parkal tõusis sel sügisel rambivalgusse seoses sellega, et siia toodi parkida Tallinna loomaaias hinge heitnud jääkaru Franzi nahk. Et nemad välja valiti, oli juhatause esimehele ja tegevjuhile Eduard Rimmelile ühelt poolt meeldiv üllatus, aga mees lisas, et muud võimalust eriti polegi, sest nahkade parkimise kohti on Eestis vaid üksikuid. 13. novembril viidi valmis töö ära.

2006. aastal tegevust alustanud osaiühingu juhid leidsid mullu suvel tühjana seisva endise sealauda Kõrvetaguse külas ja otsustasid seal oma tootmise sisse seada. Esmalt tuli sõnnik välja visata, seejärel ruumid remontida ja tootmiseks sisustada. Tsehhis liikudes on tunda ventilaatori tõmmet, õhk liigub, mingit häirivat või spetsiifilist lõhna pole. Kõik on väga puhas ja korras. Rimmel rõhutas, et tootmine vastab keskkonnanõuetele, aga enne loa saamist tulnud ametnikele kõvasti tõestada, et nahkade parkimine siin reostust põhjustama ei hakka. Tänavu esitas Raikküla vald oma uue ja heakorrastatud ümbrusega ettevõtte tunnustamiseks ja saadigi oma „kauni tootmiskodu“ eest peaministri aukiri.

Parkimine on pikk protsess

Eesti Parkali põhitegevus algas 2007. aasta veebruaris. Praegu on tööl kaheksa inimest, veel oleks paari abikätt juurde vaja. Hea lõpptulemuse saamiseks tuleb nahast parkimisprotsessi käigus kõik liigne eemaldada (nt vesi ja rasv), lihvida toode õhemaks ja elastseks, konserveerimisega tagada, et nahk ei rikneks, et seda ei võtaks koid ega muud putukad. Mida paremini kõik need operatsioonid on tehtud, seda kvaliteetsem lõpptulemus saadakse. Naha töötlemisprotsess võtab aega 12-14 päeva ja koosneb paljudest protseduuridest. Naaritsa puhul on neid 38, kui vaid üks näide tuua.

„Pargitud nahk peab olema pehme ja kerge. Kui see on tagatud, hakkavad tellijad sind kui töötajat hindama,“ rõhutas Rimmel kvaliteedi tähtsust. Ta kinnitas, et kõik töötajad tegutsevad hea tulemuse nimel ühtse meeskonnana.

Ettevõtte põhitegevuseks on karuslooma- ja metsloomanhakade parkimine. Tellida saab ka muid toornaha töötlemisega seotud töid – nahkade värvimist, toonimist, karva pügamist jms. Samuti

OÜ Eesti Parkal loodi karusnahkade parkimiseks, sest Eestis seda teenust eriti palju ei pakuta, “Kui nahku parkida ei saa, tuleb need ära visata, aga see on väärtusliku tooraine raiskamine,” selgitas juhatause esimees ja tegevdirektor Eduard Rimmel.

vahendatakse karuslooma- ja jahilooma-nahkade ostu-müüki.

Ilus lõpptulemus

Jahimehena on Eduard Rimmel seda meelt, et iga lastud looma nahk väärrib edasist töötlemist ja selles suhtes pole Franzi kasukas midagi erandlikku. Karunahku tuuakse neile küllalt tihti, jääkaru oma on lihtsalt suurem ja sellega on rohkem tööd. Jääkaru nahk oli umbes sama mõõtu nagu suurel põdrapullil ja kaalus üle 40 kilo.

“Lõpptulemus on iga naha puhul ilus,” kinnitas Rimmel, märjas, mustas ja verises toornahas veel ilu pole. Sellega seoses tõi ta välja asjaolu, et paljud nooremad jahimehed ei oska loomalt korralikult nahka maha võtta, kuigi nad ka vastavaid kursusi läbi viivad.

Eesti Parkal töötleb kõiksugu nahku, mis neile tuuakse. Üks on kindel – valmistoodang paitab oma iluga silma. Rimmel osaleb karusnahaoksjonitel, et kohtuda nii seniste kui uute klientidega ja hankida uusi tellimusi. Ta rõhutas, et isiklik kontakt on selles äris väga oluline ja kvaliteet tuleb tagada. Siberi eestlane Eduard Rimmel ütleb, et on kogu elu selle valdkonnaga tegelenud ja õpib ikka juurde.

“Tööd meil jätkub,” lõpetas tegevjuht rahulolevalt.

Osaiühing pälvis heakorrastatud ümbruse eest tänavu peaminister Andrus Ansipi tänukirja.

Kaob kool – kaob ka küla...

ARVAMUS

Mul on ääretult kahju, et Raikküla Vallavalitsuses valmistatakse ette oma valla kahe kooli klasside kokkuliitmist. Ja osutuvadki Peeter Kreitzbergi sõnad õigeks, et väikestes maakoolides ei saa head haridust. Viieteistminutilises tunnis ei saagi! Selleks peab olema eriline geenius. Selle ajaga ei saa lastele selgeks teha ühtegi ainet. Igas klassis õpib erineva tasemega lapsi, mis siis veel erinevatest klassidest rääkida.

Toon näite oma isiklikust elust, miks on väike kool suurest parem. Minu lapselaps õppis suures koolis kolm aastat. Tal ei läinud hästi. Veerandite lõpus pandi kolm ära, et ei peaks õpilasega järealai-

tamist ega abiõpet tegema – ühesõnaga kingiti kolmesid. Laps lõpetas kolm klassi, aga teadmised olid kesised. Ilmselt oleks ta saadetud varsti õpiraskustega laste kooli.

Tegin ettepaneku oma lapsele, et ta paneks lapselapse Purkusse kooli, sest siin on klassis vähe õpilasi ja õpetaja jõuab tegeleda igapähega. Ma ei tea veel, kuidas mu lapselapsel läheb, aga ma tean, et selles koolis ei kingita hindeid, vaid need peab välja teenima. Lapsel on tekkinud huvi õppimise vastu, sest teda on tunnustatud tema teadmiste eest.

Mina usun selle väikese kooli õpetajatesse ja usun, et mu lapselaps saab jalad alla. Ta tahab koolis käia ega karda kooli minna. Tal ei ole hirmu õpetaja ees, sest

õpetaja on tema hea tuttav ja sõber. Kooli ja vanemate vaheline side on tugev, see on nagu suur ja sõbralik pere. Selles koolis ei ole vägivalda. Mõned müksud ehk, aga neile puhutakse peale ja kõik on jälle korras.

Koolipidudel esineb terve kool laval, kõik saavad näidata, mida nad oskavad.

Võin palju häid külgi nimetada, miks ei tohi suretada väikeseid külakoole. On need ju tavaliselt kodude lähedal. Neis on head ja tugevad õpetajad, kes armastavad oma kodukohta ja kooli. Väikeses koolis kestab lapsepõlv kauem. See ongi kõik, mida lapsevanem oma lapsele soovib ja ta võib rahulikult oma tööd teha.

Riik koos omavalitsustega peaks mõtlema, kuidas hoida väikeseid koole, mitte neid hävitama. Väikesest koolist tulevad head ja abivalmis inimesed. Ma ei taha kedagi solvata, aga minu arust on provokatsioon teha ettepanek panna kuueklassilises koolis kokku 3+3 klassi. Lapsevanemad tahetakse seada tobeda tõsiasja ette, et nende laps hakkab õppima klassis, kus on kolm erinevat klassi koos ja igale klassile saab õpetaja pühendada 15 minutit.

See on raske nii õpetajale kui ka lastele. Ükski normaalne lapsevanem ei julge sellisesse Paabelisse oma last saata. Võtabki lapse koolist ära ja kool jääb tühjaks. Vallavalitsuse käed jäävad puhtaks: ise te võtsite oma lapsed koolist ära, meil ei jää muud üle, kui kool kinni panna. Aga Purkus on haridust antud üle pooleteise sajandi. See on ajalugu.

Miks ma hoolitsen kooli pargi eest, hoian seda korras? Aga sellepärast, et seal käib palju külalisi – endisi õpilasi. Vanad memmed ja taadid jalutavad ümber koolimaja, silitavad hoone seina ja meenutavad endisi aegu, jutustavad, kuidas oli siis, kui nemand koolis käisid. Kiidavad ja tänavad selle eest, et kooli ümbrus ja koolimaja on korras. Viimased sõnad enne lahkumist on: „Hoidke oma kooli ja ärge laske teda kinni panna, me tuleme jälle, kui elu tervist annab!”

Nende sõnad annavad mulle jõudu ja ma luban, et jään neid ootama. Kurb, kui nad järgmine kord tulevad ja leiavad eest lukustatud ukSED.

Alles see oli, kui meie kultuurimaja maha lammutati. Teist lammutust nii otseses kui kaudses mõttes üle elada enam ei taha! Lõhkuda on alati kerge, proovige ehitada!

Olen kuulnud, et valla haridusnõunik on olnud väga hea õpetaja. Samas on õpetajate puudus – miks ei võiks saada lapsed ühe hea ja armsa õpetaja tagasi?

Ingrit Karp

AARE 1965-2006	LINDA 1928-2006	KALJU 1950-2006	VALENTIN 1953-2006
ANTS 1961-2006	TAMARA 1940-2006	TARMO 1982-2006	JANIS 1981-2006
MARJU 1968-2006	ARVET 1959-2006	JÜRI 1969-2006	JAAN 1968-2006
GALINA 1944-2006	MAIE 1938-2006	KATRIN 1968-2006	IGOR 1967-2006
VALERY 1952-2006	DMITRI 1983-2006	VAMBO 1953-2006	MATI 1955-2006
VLADIMIR 1949-2006	HEINAR 1952-2006	ANDRES 1986-2006	ALEKSIUS 1924-2006
VIIIE-KÜMNENDATES NAISTERAHVAS	KUUE-KÜMNENDATES MEESTERAHVAS	TUMEDATES RIIETES MEES	NAISTERAHVAS

Eelmisel aastal hukkus Eesti liikluses ühel ja samal põhjusel 28 jalakäijat. Neid kõiki ootas kuskil keegi – lapsed, abikaasa, ema või hea sõber... Nad said surma, sest autojuhid ei näinud neid pimedas.

Ole nähtav – kanna helkurit! Sind oodatakse koju!

Osta helkur lähimast poest!

Sel õppeaastal jätkavad koolid senise klassikomplektide arvuga

VALLAVALITSUSE VASTUS

Uus üldhariduskoolide rahastamismudel koostati Haridus- ja Teadusministeeriumi ning Rahandusministeeriumi koostöös.

Kaasatud olid Siseministeeriumi, Eesti Maaomavalitsuste Liidu, Eesti Linnade Liidu, Koolijuhtide Ühenduse, maavalitsuste, erakoolide, erivajadustega õpilaste koolide ning ülikoolide esindajad. Töörühma konsulteeris Soome Kooliametis riikliku rahastamise süsteemi loonud Martti Kempainen.

Uus rahastamismudel muudab õpetajate palgavahendite (sh riigi osalus munitsipaalkoolide juhtimiskulude, klassijuhataja lisatasu ja pedagoogide täienduskoolituse vahendite katmisel) ja investeringutoetuse jaotuspõhimõtteid. Muutus ei puuduta õpikute ja õppevahendite, ühinemistoetuste, lasteaiaõpetajate täienduskoolituse ning ühisürituste toetusi. Ükski mudel ei ole ideaalne, ei suuda arvestada absoluutselt kõiki eripärasid ja nüansse, mis koolielu korraldamisel võivad ette tulla. Ministeerium jätkab ka peale mudeli rakendamist mudeli täiustamist.

Üldhariduskoolide uus rahastamismudel rajaneb erinevatel kriteeriumitel kuluvajaduse hindamiseks ja finantseerimiseks. Mudeli kriteeriumid tulenevad eelkõige kehtivatest õigusaktidest (PGS, riiklik õppekava jne). Näiteks liitklasside moodustamine: **PGS § 25 lg 3 kohaselt peab liitma kokku isegi neli klassi, kuni nende õpilaste arv on kokku 20 või vähem.** Lisaks on seaduses nõutud, et antud olukorras tuleks liita ka 5-9 klassid. Hariduseraldiste jaotusmudeli juures tuleb

arvestada ka sellega, et tegemist on kõigile omavalitsustele mõeldud toetusega ning riik ei saa teiste omavalitsusüksuste arvelt toetada mõne üksiku valla või linna soovi hoida iga hinna eest ebapiisava õpilaste arvuga koole või klasse. **Ei rahastata neid kulusid, mis tulenevad omavalitsusüksuste otsusest mitte järgida klassikomplektide moodustamisel seadust.**

Kvaliteetse õppetöö läbiviimine liitklassis võib olla küll keerulisem, kuid kas siis parem oleks liita ja selle asemel kool (või koolid) sulgeda?

Arukas lugeja ehk taipab, et Raikküla Vallavalitsus ei alustanud üldhariduskoolide rahastamismudeli muutmist riigitasandil, vaid meil tuleb oma vallas vastavalt kehtivale rahastamismudeli tegetuda.

Uut üldhariduse rahastamismudelit rakendatakse 1. jaanuarist 2008 ning selles leppisid eelarveläbirääkimistel kokku Valitsuskomisjon ja Omavalitsusliitude Koostöökogu delegatsioon 19. septembril 2007. Vastavad kokkulepped on fikseeritud läbirääkimiste lõpp-protokollis.

Mudeli, seletuskirja ja arvutustabelitega on võimalik tutvuda Rahandusministeeriumi interneti koduleheküljel:

<http://www.fin.ee/index.php?id=75340>

Raikküla valla Järvakandi Lasteaed-Algkool ja Raikküla Lasteaed-Algkool jätkavad 1.jaanuarist 2008 kolme klassikomplektiga, Kabala Lasteaed-Algkool jätkab seitsme klassikomplektiga.

Maie Kuusemets

Raikküla valla haridusnõunik

Järvakandi lasteaed-alkkooli tegemised oktoobris

Külastasime kaht teatrietendust. Raplas vaadatud Ugala etendus „Kolm pörsakest” jäi kindlalt alla Tallinnas nähtud “Bullerby lastele”. Nüüd ootavad kõik juba põnevusega “Bullerby jõule”, mida läheme vaatama toomapäeval. Silmaringi laiendas ülemaailmse loomakaitsepäeva tähistamine. Õp Ester Luik tutvustas lastele meest nimega Assisi Franciscus, kelle mälestuseks tähistatakse sellist päeva maailmas juba 1931. aastast alates, Eestis aga alles kaheksa aastat. Õpilaste pakusid pinget huvitavad legendid sellest suurest loodusesõbrast, kes saatis loomariigis korda imesid. Päev jätkus viktoriiniga, kus lahendasime teemakohaseid ristsõnu ja mõistatusi. Ka meie peaksime rohkem mõtlema meid ümbritsevale ja suhtuma loodusesse aupaklikult, mitte peremehelikult.

Käisime kooliperega Järvakandi klaasimuseumis. Õpilased said teada, kuidas valmib klaas ja nägid klaaseseme valmimist oma silmaga. Lastele olid valmistatud töölehed, mille abil sai teadmisi kinnistada. Tore, et meie naabrid hoiavad klaasikunsti au sees! Klaasikojast ostis nii mõnigi kauni meene kaasa.

Õpetajate päeval tegid südame soojaks laste laulud-tantsud ja kingitud sügislilled. Tunde andsid VI klassi õpilased. Kolleegidega käisime aga avastamas Kaisma järve võluisid. Matkasime libedal laudteel ja nautisime kaunist vaadet rabaservale ehitatud vaatetornist. Pärast kinnitasime keha ja puhkasime väsinud jalgu Kaisma jahimajas. Selline argipäevast väljaminek annab jõudu edaspidiseks tööks.

17. oktoobril tähistasime tantsumemm Linda Rausi 98. sünniaastapäeva. Süütasime küünla ja asetaskime lilled kooliseinal asuva mälestustahvli alla.

Ester Luik

Matkalt tulime tagasi mustikavärvi suuga

Ilusal sügispäeval sõitsime kooliperega Tolkuse rabasse matkale. Kaasas olid meil võileivad ja joogid, sest retk tuli pikk.

Tolkuse rabas oli märjemate kohtade peal laudtee ja kui oleks teerajalt mööda astunud, siis oleksid jalad märjaks saanud. Rabametsas nägime erinevaid taimi ja marju nagu näiteks mustikaid ja jõhvikaid. Mustikad maitsesid lastele hästi, aga et mina ise mustikaid ei söö, siis aita-

sin teistel noppida.

Metsas olid puud ka väiksemad ja nigelamad kui tavametsas, sest rabas on määrg ja taimed ei saa hästi kasvada.

Saime ka laukavett maitsta. Vesi oli kollast värvi, aga samas puhta maitsega. Räägitakse, et sellel, kes rabaveega nagu peseb, ei tule kortsud.

Lootsin ise loomi ka näha, aga kahjuks ei näinud.

Ronisime vaatetorni tippu. Sealt

nägi hästi kaugele. Ühelt poolt paistis raba, teiselt poolt meri.

Kui bussiga kodu poole sõitsime, oli näha, kes olid mustikatega maiustanud: lastel ja isegi õpetajatel olid käed ja keeled musta värvi.

Stephanie- Beatrice Aus
Raikküla lasteaed-alkkooli
III klassi õpilane

Läbi positiivsete suhete saavutame parema õpikeskkonna

Kabala lasteae–põhikoolis lõppes haridus- ja teadusministeeriumi rahastatud projekt “Läbi positiivsete suhete saavutame parema õpikeskkonna”.

Jätkukoolitusena mõeldud projekt toimus märtsist oktoobrini 2007. Esialgne lõpptähtaeg oli küll tänavune juuni, kuid kuna sel ajavahemikul ei saanud koolitajaid, siis taotles Raikküla Vallavalitsus projektile novembrikuuni pikendust.

Selle ajavahemiku jooksul on muutunud küll koolitajate nimed, kuid taotluslikult on sisu jäänud samaks.

Osalevad õpetajad, koolitootajad ja lapsevanemad

Koolituse I etapi sisuks oli parem eneseregulatsioon ja tasakaal. Avatud Meele Instituut viis läbi ühisseminari teemal „Vabastav hingamine ja stressiga toimetulek“. Osales 25 inimest, kelle hulgas nii õpetajad, koolipersonal kui ka lastevanemad.

Selle koolituse raames oli võimalik tundma õppida oma keha ja suunata mõtetegevust. Inimesed olid rahul ja said praktilisi näpunäiteid, kuidas toime tulla keerukates situatsioonides ja vältida negatiivset stressi.

Projektis väljapakutud lektorid A. Eero ja V. Einfeldt NLP Instituudist olid ülihõivatud, seetõttu tuli teha uusi valikuid ja taotleda projekti pikendamist.

Konfliktikoolitus

20. juunil toimus Toosikannu puhkekeskuses taas meeskonnakoolitus ennekõike pedagoogidele, kuhu kaasasime hoolekogu liikmeid ja soovijad lastevanemad. Osalejaid 25. Thomson OÜ koolitaja Maret Kaur viis läbi põhjaliku konfliktikoolituse, käsitledes mina-teateid, suhtlemistasandeid, enesekehtestamist ja positiivset mõtlemist. Tagasisideküsitlused andsid üritusele positiivse hinnangu ja enim meeldis see, et kuulajaskond suhtles aktiivselt. Anti ka jaotusmaterjale, mida igapäevatoos saab kasutada.

Õppetööle eelnes kooli pedagoogide ja hoolekogu nõupidamine, kus direktor ja õppealajuhataja tegid õppeaastast kokkuvõtte ning ühiselt analüüsisid kooli ja hoolekogu koostööd. Leiti, et koostöö sujub, kuid lastevanemad ei osale kooli

See illustreeriv foto Kabala lasteae–põhikooli koduleheküljelt kajastab tantsu- ja spordinädala ajal toimunud stiilipidu tänavu märtsis. Siin õpetab vanem kooliõde noorematele tantsusamme, aga foto sobib sama hästi väljendama ka seda, et läbi positiivsete suhete saavutame parema õpikeskkonna, mida oma koolitustel õppisid pedagoogid, personal ja lapsevanemad.

üritustel aktiivselt. Positiivne oli, et sai olla ühises ümarlauas ja mõtteid välja öelda, lootes, et pikapeale olukord siiski paraneb.

Lõpuks viis lektor läbi Lüscheri värvitesti, mille tulemused sai igatiks endale.

Koostöö on võimalik ja vajalik

8. oktoobril oli meie kooli saalis koolitus lastevanematele ja pedagoogidele teemal „Kasvamine ja kasvatamine“, lektoriks Toivo Niiberg. Osalejaid 48 koos piirkonna koolide õpetajate ja lastevanematega. Lektor oli kaasahaarav ja igati veenev, seda oli ka kuulajate nägudelt näha.

Särav lektor sisustas põnevalt kaks õhtutundi ning oli valmis ka individuaalseks nõustamiseks. Usun, et nii mõnigi täiskasvanu sai analüüsida ennast ja oma käitumist suhetes teismelise lapsega. Väide, et probleemse käitumise selgituseks võib olla ka lapse kiire kasvamine teismeeas, tundus loogiline ja lihtnegi, mille peale on raske tulla.

6. oktoobril korraldasime ühise väljasõidu Sagadi mõisahoonesse, kus külastasime metsamuuseumi ja tegime jalgsimatka metsarajal. Sihtpunktis Altjal vaatasime kaluriküla ja peatusime mere-rannal. Osalesid õpetajad, koolipersonal ja lastevanemad, kokku 18 inimest.

Kogu projekti kokkuvõttev seminar toimus Altja kõrtsi ruumides, kus arutelu all oli projekti kokkuvõte ja edaspidiste koolituste korraldamine koos piirkonna koolidega, koostöö võimalikkusest ja vajalikkusest arutlesid hoolekogu esinaine ja valla haridusnõunik.

Kokkuvõttes leiti, et ühised koolitused on koostöö nimel üliolulised ja vanemate esialgne vähene huvi hakkab pikemas perspektiivis suurenema. Mõelda optimistlikult ning üheskoos mõeldes ja arutledes on võimalik ehk ka murettekitavatele küsimustele lahendus leida.

Omalt poolt soovin head koostööd ja jätkuvalt põnevaid koolitusi pakkuda.

Maire Roht

Kabala lasteae–põhikooli direktor

Maakonnamuuseum annab teada

Eesti Vabariigi 90. aastapäevaks avame Mahtra Talurahvamuseumis näituse "90. aastat Eesti Vabariiki läbi Raplamaa inimeste". Näitusel püüame omariikluse saavutamisele ja Vabadussõjale ning 1920.-30. aastate Eesti aja- ja kultuuriloole, aga ka taasiseseisvumisprotsessidele heita pilgu Rapla maakonnas elanud ja elavate inimeste kaudu. Näitusel loodame muuseumikogudes säilitatava kõrval eksponeerida ka Raplamaa elanikelt kogutavat materjali.

Sel eesmärgil kuulutab maakonnamuuseum välja nii sõjaeelse iseseisvusa- aja kui ka taasiseseisvumisajaga seotud esemete, fotode, dokumentide ja mälestuste kogumise ning kodulooliste kaastööde konkursi. Osalema ootame gümnaasiumiõpilasi ja täiskasvanuid. Kel aega kirjutamiseks napib, saab muuseumi abistada esemeid, fotosid või dokumente annetades või näituse tarvis laenates. Viimasel juhul teeks muuseum materjalidest koopia, originaal jääks omanikule. Iseäranis gümnaasiumiõpilasi innustame oma vanemaid, vanavanemaid ja ka vanavanavanemaid intervjuuerima ning mä-

lestusi koguma. Samavõrd huvitav oleks lugeda asjaosaliste endi poolt kirja pandud mälestusi. Kaastöödena sobiksid ka lihtsad elulood, millele on lisatud fotosid ja dokumente. Iseäranis väärtuslikud on 80-90ndates eluaastates inimeste mälestused ja elulood, mida saame kasutada näituse ülesehitamisel. Väga teretulnud on heli- ja videosalvestused vanemate raplamaalaste mälestustega.

Esitada võib vabas vormis elulugusid, aga ka töid, mis on kirjutatud kitsamas küsimuses, mille võib autor oma äranägemise järgi leida.

Samas oleks ehk abi mõningatest teemadest, mille konkursist osavõtjate jaoks oleme sõnastanud:

- * 90 aastat Eesti riiki minu perekonnaloos
- * Vabadussõda ja minu perekond
- * Maareform / mõisate jagamine asundustaludeks minu kodukandis
- * Lapsepõlv sõjaeelses Eesti Vabariigis
- * Taluelu / seltsielu / koolielu sõjaeelses Eesti Vabariigis
- * Kaitseliit
- * Alevielu sõjaeelses Eesti Vabariigis: kirik, kõrtsid, laadad, kauplused, töö-

kojad jne

- * Väljapaistvaid / meeldejäävaid isiksusi 1920.-30. aastatel Raplamaa alal
- * Vabadussõja ausammaste rajamine, hävitamine ja taastamine
- * Laulev revolutsioon minu elus / mälestusi laulvast revolutsioonist
- * Balti kett Raplamaal
- * Minu kokkupuuteid Rahvarinde ja Eesti Kodanike Komiteedega
- * Ühismajandite kaotamine ja talude taastamine
- * Lapsepõlv taasiseseisvumisajal

Kaastööd ja kogutud materjalid palume tuua või saata Mahtra Talurahvamuseumisse (Muuseumi 1, Juuru; rait@mahtramuseum.ee) hiljemalt 1. veebruariks 2008.

Konkursil osalenuid tunnustatakse auhindadega. Parimad kaastöölised kutsume 21. veebruaril muuseumisse näituse pidulikule avamisele ja sellele järgnevale koosviibimisele.

Info telefonil 484 4199

Mahtra Talurahvamuseum

Mini-uuringute konkurs õpilastele

Mahtra Talurahvamuseum kuulutab Raplamaa koolide õpilastele välja ka mini-uuringute konkursi "Lapsepõlv ja noorus Eesti Vabariigis".

Erinevalt põhikonkursist, mille sihtgrupiks on täiskasvanud ja gümnaasistid, ootame mini-uuringute konkursile eelkõige alg- ja põhikooliõpilaste ühe-kahe leheküljelisi lühikesi kirjutusi vanavanemate ja vanavanavanemate mälestustega lapsepõlvest ja noorusest sõjaeelses Eesti Vabariigis. Samuti sobivad lühemad ülestähendused õpilaste endi või nende vanemate lapsepõlvest või noorusajast taasiseseisvunud Eesti Vabariigis.

Sõjaeelse Eesti osas võiks mälestusi koguda näiteks laste mängudest ja töödest, suhetest vanemate ja vanavanematega, koolielust, õpetajatest, noorte spordialasest tegevusest, noorkotkaste ja kodutütarde ettevõtmistest, kaitseväest, vabariigi aastapäeva tähistamisest jne.

Taasiseseisvumise perioodi puhul

võib kirjutada näiteks tolaeagsete laste mängudest ja ettevõtmistest, läänepärraste mänguasjade saabumisest, aga ka Balti ketis osalemisest, öölaulupidudest, laulu- ja tantsupidudest jne. Kirjutisi võib täiendada ka fotokoopiatega.

Konkurss toimub kahes vanuseastmes: **algklassid ja põhikooli aste**. Kirjatöö lõppu palume lisada kindlasti oma nimi, kool ja klass. Samuti palume selgelt kirja panna selle inimese nimi ja sünniaasta, kelle mälestus on üles kirjutatud. Parimaid töid kasutame muuseumis veebruaris 2008 avatava näituse "90. aastat Eesti Vabariiki läbi Raplamaa inimeste" koostamisel. Parimaid kirjutajaid autastatakse näituse pidulikult avamisel. Kõik tööd säilitatakse Mahtra Talurahvamuseumi arhiivis.

Oma tööd palume saata hiljemalt **1. detsembriks 2007** Mahtra Talurahvamuseumi aadressil Muuseumi 1, Juuru. Info telefonil 48 44 199.

Mahtra Talurahvamuseum

Tagasivaade sügisveerandile

Tagasivaate Raikküla lasteaed-alkkooli I veerandi ettevõtmistest andis huvijuht Tiina Viin.

Koolis on tavaks iga sügise hakul korraldada asfaldijoonistuste näitus. Teemaks pakuti välja suvi või algav sügis ja suurem osa pilte oli ikka suvest. Pärast käisid ka lasteaia mudilased õpilaste joonistusi vaatamas.

Sügisnäitusele pandi välja nii sügislilled kui kõögiviljad, millest nii mõnelegi viljale oli ilmestamiseks „nägu“ ette tehtud. Kool külastas ka Raplas seenenäitust.

Õpetajate päeval sai 6. klass tunde anda. Päevakohasele aktusele kutsuti tänavu esinema ka lasteaialapsed.

Moodustati Raikküla lasteaed-alkkooli kuueliikmeline õpilasomavalitsus, milles on igast klassist üks esindaja.

Toimus külaskäik Järvakandi klaasimuseumi. Paka metsas korraldati maastikmäng. Tavapäraselt korraldavad klassid iga veerandi lõpus klassiõhtu.

4.-6. klassi õpilased osalevad praegu suitsuprii klassi võistlusel.

5. novembril tähistati Raikküla koolimaja 98. sünnipäeva tordivulkaanide ja kringlisoõmisega.

KOOLIDE SPORDIPÄEV

28. novembril kell 13

Kabala Spordimajas

1. – 6. klass

Kavas: korvpalli harjutused, "põletamine"/laptop, rahvastepall

SULGPALLITURNIIR

1. detsember 2007

Kell 11 üksikmäng
kell 14 paarismäng
Kabala Spordimajas

Vanuseklassid: kuni 16-aastased ja täiskasvanud (mehed, naised)
Võistlussüsteem pannakse paika osavõtjate arvu järgi.

Kontakt: Tarmo Rahuoja
tel 52 91 725
spordimaja@raikkyla.ee

RAIKKÜLA KULTUURIKESKUSES

24. nov kell 17 naisrahvatantsurühm
korraldab Ungari-reisi tänuõhtu

30. nov kell 19-23

DISKO Zwillingutega

3. dets kell 12

advendiküünla süütamine

VAT Teatri etendus Raikküla valla koolide ja Raikküla kooli õpilastele
16. dets kell 14 Raikküla valla eakate jõulupidu koos maakonna rahvapillimängijatega
22. dets kell 13 Raikküla valla koduste laste jõulupidu
29. dets kell 20 aastalõpupidu
Tantsuks mängib ERGO

Alustame Raikküla valla piirkondliku

MÄLUMÄNGU I VOORUGA

Palun tule oma võistkonnaga (4-5 liiget) mõistust teritama

Purku koolimajja 29. nov kell 19.00

Registreeri oma võistkond 26. novembriks Ester Luige juures tel 53 469 836

**Kõigile sünnipäevalastele
päevi pikki, ilusaid,
aastaid palju ja toredaid!**

99

Arseeni Saare 17. oktoober

89

Elizaveta Lušnikova

25. oktoober

Endel Treier

30. oktoober

85

Elmar Sõrmus 14. oktoober

84

Ester Litter 27. oktoober

81

Maimu Randlepp 7. november

75

Erna Einama 30. oktoober

70

Eha Jõesar 12. november

65

Jaak Volga 13. november

60

Jüri Metsjärv 19. oktoober

Jaak Pregel 12. november

Tiit Pregel 12. november

55

Maria Brovkina 25. oktoober

Õnnitleme

Raikküla Vallavalitsus

HARIDUSE ANDMISE ALGUSEST KABALAS 220 AUGUST TOPMAN 125

Ootame vilistlasi, endiseid ja praeguseid õpetajaid, töötajaid ja kõiki huvilisi reedel, 7. detsembril kell 12 Kabala Lasteaed-Põhikooli Raplamaal.

TOIMUB MÄLESTUSKIVI AVAMINE JA AJALOOKONVERENTS

Õhtune koosviibimine algab kell 19.00. Osalustasu 100 krooni kanda Seltsing "Kabala Kooli heaks" a/a nr 221038116787 või tasuda kohapeal

Eelregistreerimine kuni 5.12.2007 tel 48 92 447 kooli kantseleis

Raikküla Vallavalitsus
kuulutab välja konkursi

Raikküla, Purku ja Kabala piirkonna teede talihoolduseks

Kirjalik hinnapakkumine saata 26. novembriks 2007 Tamme küla 78403 Raikküla Vallavalitsus

Info 48 65 545 Uno Markson

Ostan omanikult maa, talukoha.
Tel 508 9052, 5649 5472

Siia ilma sündisid

Rasmus Nõmm

17. september

Sandra Urban

6. november

Õnne
emale-isale,
jaksu
pisipõnnile!

Raikküla Vallavalitsus